

Grundläggande granskning av nämnderna

Revisionsrapport

Håbo kommun

KPMG AB

2022-03-31

22 sidor

Håbo kommun
Grundläggande granskning av nämnderna

2022-03-31

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte	3
2.2	Avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Metod	4
2.5	Övergripande styrmodell Håbo kommun	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Barn- och utbildningsnämnden	5
3.2	Bygg- och miljönämnden	7
3.3	Kultur- och fritidsnämnden	9
3.4	Socialnämnden	11
3.5	Tekniska nämnden	13
3.6	Vård- och omsorgsnämnden	16
3.7	Lönenämnden	18

1 Sammanfattning

KPMG har av Håbo kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en grundläggande granskning av nämnderna samt den gemensamma lönenämnden. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen har varit att bedöma om nämnderna samt den gemensamma lönenämnden på en övergripande nivå har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vår sammanfattande bedömning är att nämndernas ledning, styrning, uppföljning och kontroll delvis har varit tillräckligt tillfredsställande. Den gemensamma lönenämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll har delvis varit tillräckligt tillfredsställande. Vi konstaterar att Tekniska nämnden lades ner vid årets slut, när en ny politisk organisation trädde i kraft den 1 januari 2022.

Vi bedömer att:

- Nämndernas måluppfyllelse delvis varit tillfredsställande. Vi konstaterar att lönenämnden inte har några fastställda mål.
- Nämnderna har vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamhet och ekonomi till fastlagt budget.
- Nämnderna, förutom lönenämnden, har ett system för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.
- Lönenämndens ledning, styrning, uppföljning och kontroll av verksamhet och ekonomi delvis har varit tillräckligt ändamålsenlig och tillfredsställande. Vi bedömer att lönenämnden har ett pågående arbete för att tydliggöra sina styrande dokument, har stärkt sin interna kontroll och haft fler än ett sammanträde under året. Vi bedömer dock att nämnden inte har säkerställt en struktur för intern styrning och kontroll för 2021. Vidare bedöms det som positivt att lönenämnden tar emot information om uppföljning av ekonomin vid sina sammanträden.

2 Inledning/bakgrund

KPMG har av Håbo kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en grundläggande granskning av kommunens nämnder. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde. Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma nämndernas styrning, uppföljning och kontroll för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Granskningen avser barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden, tekniska nämnden, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden, samt lönenämnden tillsammans med Trosa kommun och Salems kommun. Kommunstyrelsen har granskats i en fördjupad granskning för 2021.

2.1 Syfte

Syftet med den övergripande grundläggande granskningen är att bedöma om nämnderna samt den gemensamma lönenämnden på en övergripande nivå har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- Har nämnderna samt den gemensamma lönenämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål och uppdrag?
- Har nämnderna samt den gemensamma lönenämnden säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat?
- Har nämnderna samt den gemensamma lönenämnden ett system för att säkerställa en god internkontroll?

2.2 Avgränsning

Den grundläggande granskningen är av översiktlig karaktär och syftar i huvudsak till att ge revisorerna information om nämnderna samt den gemensamma lönenämnden har övergripande strukturer för styrning, uppföljning och kontroll. Kommunstyrelsen har granskats i en fördjupad granskning för 2021.

De bedömningar som görs inom ramen för den grundläggande granskningen baserar sig på de underlag som hämtats in i anslutning till avstämningar som genomförts samt de styr- och uppföljningsdokument som upprättas löpande under året.

Den information som inhämtats inom ramen för den grundläggande granskningen och de bedömningar som framgår av denna rapport, utgör till viss del grund för revisorernas slutliga bedömning av respektive nämnds styrning och uppföljning av fullmäktiges mål, målpuppfyllelse samt interna kontroll. Den bedömning som görs i revisionsberättelse och revisionsredogörelse grundar sig sedan i samtliga granskningsinsatser som revisorerna genomfört under året.

Den grundläggande granskningen för den del som avser delårsbokslut och årsbokslut redovisas i särskilda rapporter.

2.3 Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens slutsatser och bedömningar. Revisionskriterier i denna granskning utgörs av:

- Kommunallagen
- Mål och budget 2021
- Internkontrollreglemente
- Övriga styrdokument

2.4 Metod

Granskning har i huvudsak skett genom dokumentstudier. För nämnderna och den gemensamma lönenämnden har vi gått igenom reglementen, verksamhetsberättelser för 2021 och andra relaterade dokument i granskningen. Vi har även haft avstämningar med Håbo kommuns HR-chef i samband med granskningen av den gemensamma lönenämnden. Syftet har varit att få en bild av hur styrningen ser ut i respektive verksamhetsområde.

Rapporten har skickats för faktakontroll till berörda förvaltningschefer, inklusive tf. HR-chef och tf. lönechef.

2.5 Övergripande styrmodell Håbo kommun

Kommunen tillämpar en horisontell och tillitsbaserad styrmodell. Med utgångspunkt i kommunens vision beslutade kommunfullmäktige (2018-12-10, §177) om tre övergripande fokusområden och mål för kommunen som gäller från 2019:

- Ett starkt lokalt näringsliv och arbetsmarknad i fokus
- Samhällsbyggnad med helhetssyn och livsperspektiv i fokus
- Mötesplatser för alla och ett engagerat föreningsliv i fokus

Kommunfullmäktiges mål omhändertas av kommunstyrelsen och kommundirektör som tillsammans med kommunens ledningsgrupp styr och leder utvecklingsarbetet i dessa frågor. Kommunfullmäktiges mål syftar till kommunens långsiktiga utveckling med fokus på samhällsutveckling och demokratifrågor.

Kommunstyrelsens och övriga nämnders mål- och kvalitetsstyrning fokuserar på kommunens grunduppdrag, service och lagstyrda verksamhet. Målen finns beskrivna i respektive verksamhetsberättelse som vi tagit del av.

3 Resultat av granskningen

3.1 Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för grundskola, förskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, musikskola och fritidshem.

Nämnden ansvarar även för den kommunala vuxenutbildningen, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare.

3.1.1 Målstyrning

Nämndens utvecklingsmål och måluppföljning redogörs i nedanstående tabell:

Utvecklingsmål/Kritisk kvalitetsfaktor	Måluppföljning
Varje barn och elev får utifrån sina förutsättningar möjlighet att utveckla sina kunskaper och förmågor maximalt.	 Låg kvalitetsnivå
Ökad måluppfyllelse avseende studieresultat.	 Mål delvis uppfyllt
Trygg och tillgänglig lärmiljö.	 Mål helt uppfyllt
Förskolor nära barnens hem.	 Mål helt uppfyllt
Attraktiv skolkommun.	Ingen bedömning har genomförts
Ökad effektivitet i verksamheten.	 Mål delvis uppfyllt
Effektivt, rättssäker och ändamålsenligt stöd till våra verksamheter.	 Inte uppfyllt
Medarbetare med hög kompetens.	Ingen bedömning har genomförts
Våra medarbetare ska vara delaktiga i utvecklingen av effektiva, rättssäkra och ändamålsenliga processer.	Ingen bedömning har genomförts
God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv, och ett ekonomiskt ansvar.	 Mycket god kvalitetsnivå
Effektiv, rättssäker och ändamålsenlig användning av våra resurser.	 Mål helt uppfyllt

Tre av elva utvecklingsmål/kritisk kvalitetsfaktorer anses vara helt uppfyllda och ett utvecklingsmål bedöms inte som uppfyllt under 2021 (rödmarkerad) d.v.s. [Effektivt, rättssäker och ändamålsenligt stöd till våra verksamheter](#). Målet var, att under 2021, skapa en skolplan. Skolplanen är inte färdigställd och därför bedömer nämnden att målet inte är uppfyllt för 2021. Nämnden har inte gjort någon bedömning av tre mål:

— **Attraktiv skolkommun**

Senast en medborgarundersökning genomfördes i kommunen var 2019, men är sedan dess omgjord. Därför bedömer nämnden att det inte är möjligt att göra en jämförelse mellan åren.

— **Medarbetare med hög kompetens.**

Måtten som används för att mäta denna kvalitetsfaktor hämtas in automatiskt från Kolada. Resultatet för 2021 publiceras i Kolada efter nämndens verksamhetsberättelse är klar, därför finns inget utfall för året och ingen bedömning har gjorts.

— **Våra medarbetare ska vara delaktiga i utvecklingen av effektiva, rättssäkra och ändamålsenliga processer.**

Under 2021 genomfördes en medarbetarundersökning med andra frågeställningar än de tidigare beslutade nyckeltalen, därför har nämnden inte bedömt utvecklingsmålet.

Bedömning

Vi bedömer att barn- och utbildningsnämndens mål är i linje med kommunens grunduppdrag, service och lagstyrda verksamhet. Vi bedömer att måluppfyllelsen är delvis tillfredsställande.

3.1.2 Ekonomi

Resultaträkningen för barn- och utbildningsnämndens budgetår 2021 visar ett nettoöverskott om 440 000 kronor. Trots detta finns det stora avvikelser mellan budget och utfall i de olika kostnadsgrupperna. Skolorna och förskolorna i egen regi har fortsatt stora utmaningar med kostnadsanpassningar till given budgetram. En analys av resursfördelningen kommer därför att påbörjas under 2022.

Förvaltningen har, under året tillsammans med ekonomi, upparbetat en plan för 2022 att säkerställa en budget i balans genom prioriteringar, välgrundade underlag och genom att säkerställa nyckeltal genom bland annat satsningarna.

Av protokollgranskningen framgår att nämnden under 2021 löpande blivit informerade om det ekonomiska nuläget av barn- och utbildningsförvaltningen.

Bedömning

Vår bedömning är att nämnden har en tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat. Vidare bedömer vi att nämnden vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheten och dess kostnader till fastlagd budget.

3.1.3 Intern kontroll

Nämnden har beslutat om en internkontrollplan 2021-02-24, § 27. Planen innehåller sju kontrollområden. Av granskad uppföljning av intern kontroll framgår att kontroller genomförts under 2021 inom områdena:

- **Brist på behörig personal**
- **Arbetsmiljö och trygghet**
- **Ekonomikontroll**
- **Processer**

Inom följande kontrollområden bedöms kontrollerna ej som genomförda:

- Administration läggs på lärare
- Ändamålsenliga lokaler
- Planering av förskolor och skolor p.g.a. tillväxt

Bedömning

Vår övergripande bedömning är att barn- och utbildningsnämnden har ett system för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.

3.1.4 Övrigt

Nämnden står inför utmaningar gällande behöriga lärare i både förskola och skola på grund av stora pensionsavgångar och krav på kompetens.

Ett ökat antal barn och elever kommer att ställa högre krav på förskole- och skolplatser. Byggnader behöver ses över och/eller byggas om.

Rapporter talar för att covid-19-pandemin har ökat den psykiska ohälsan hos unga. Barns kontakt med BUP och förskrivningen av antidepressiva läkemedel till unga under 15 års ålder har ökat kraftigt. Därför är det viktigt att hitta former för ökat samarbete och samverkan mellan professioner i förskola och skola, socialtjänsten och hälso- och sjukvård inom områden som rör barns och ungas hälsa.

3.2 Bygg- och miljönämnden

Bygg- och miljönämnden ansvarar för kommunens myndighetsutövning beträffande plan- och byggnadsväsendet¹ och miljö- och hälsoskydd. Därutöver är nämnden tillsynsmyndighet i miljö- och hälsoskyddsfrågor enligt miljöbalken, livsmedelslagen, tobakslagen, strålskyddslagen och smittskyddslagen med flera.

3.2.1 Målstyrning

Nämndens utvecklingsmål och måluppföljning redogörs i nedanstående tabell:

Utvecklingsmål/Kritisk kvalitetsfaktor	Måluppföljning
Rättssäker och effektiv handläggning (målgrupp)	 Mycket god kvalitetsnivå
Förbättrad tillgänglighet	 Helt uppfyllt
Rättssäker och effektiv handläggning (verksamhet)	 God kvalitetsnivå
Effektiva processer och stödverktyg	 Helt uppfyllt

¹ Innefattar inte planeringen av användningen av mark och vatten, då detta ingår i kommunstyrelsens ansvar. (Reglemente Bygg- och miljönämnden, 2020-02-04)

Utvecklad intern samverkan	 Helt uppfyllt
Attraktiv och trivsamt arbetsplats	 God kvalitetsnivå
Hållbar ekonomi	 God kvalitetsnivå
Samtliga taxor är aktuella med rimlig kostnadstäckningsgrad	 Delvis uppfyllt

Fyra av åtta utvecklingsmål/kritiska kvalitetsfaktorer anses som uppfyllda (grönmarkerade). Fyra utvecklingsmål/kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som delvis uppfyllda. Det utvecklingsmål som bedöms som delvis uppfyllt är målet [Samtliga taxor är aktuella med rimlig kostnadstäckningsgrad](#). En ny miljöbalkstaxa gäller från och med år 2022, men PBL-taxan liksom livsmedelstaxan är i behov av omarbetning.

Bedömning

Vi bedömer att bygg- och miljönämndens mål är i linje med de kommunövergripande målen och satsningarna. Vi bedömer att måluppfyllelsen är delvis tillfredsställande.

3.2.2 Ekonomi

Nämnden redovisar ett överskott på 1,1 mnkr. Resultatet mot budget förklaras bland annat av följande orsaker:

- Lägre kostnader än budget.
- Enbart inom bostadsanpassningsbidrag är resultatet ett överskott om 600 000 kronor på grund av lägre kostnad.
- Miljöenheten har ett resultat om 400 000 kronor lägre än budget.
- Bygg- och miljöavdelningens intäkter är 1,6 miljoner kronor lägre än budget.

Vid prognoser tidigt under 2021 har bygglovsverksamheten bedömts lämna ett underskott, men under de sista två månaderna avgörs att ekonomin väger över till ett mindre överskott.

Bedömning

Vi bedömer att bygg- och miljönämnden har vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheten och dess kostnader till fastlagd budget.

3.2.3 Intern kontroll

Bygg- och miljönämndens intern kontrollplan 2021 beslutades 2021-02-16, § 14. Planen innehåller fem kontrollområden:

- **Säkerhet och beredskap**
- **IT-säkerhet**
- **Handläggning bygglov**
- **Debitering till kund**
- **Handläggning sker inte rättssäkert, effektivt och enligt process**

Av granskad verksamhetsberättelse framgår att samtliga kontroller genomförts under 2021.

Bedömning

Vår övergripande bedömning är att bygg- och miljönämnden har ett system för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.

3.2.4 Övrigt

September 2021 sjösattes en ny samhällsbyggnadsförvaltning genom den omorganisation som hade planerats sedan våren 2020. I den nya förvaltningen ingår bland annat bygg- och miljönämndens verksamhet. Bygg- och miljönämnden finns kvar i oförändrad form.

En av nämnden stora utmaningar är tillgången till arbetskraft. Utmaningen är att både lyckas behålla personal och att vara en attraktiv arbetsgivare vid nyrekryteringar.

3.3 Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för kommunens kultur- och fritidsverksamhet. Det omfattar bland annat kommunens biblioteksverksamhet, den öppna fritidsverksamheten, kommunens idrotts-, kultur- och fritidsanläggningar samt bidrags-, pris- och stipendieverksamhet inom kultur- och fritidsområdet.

3.3.1 Målstyrning

Nämndens utvecklingsmål och måluppföljning redogörs i nedanstående tabell.

Utvecklingsmål	Måluppföljning
Översyn av lokalförsörjningen för föreningslivet	 Helt uppfyllt
Tydlig administrativ struktur	 Helt uppfyllt
Förbättrad arbetsmiljö genom systematiskt arbetsmiljöarbete	 Helt uppfyllt
Kompetenssäkring och ledarutveckling	 Helt uppfyllt

Nämndens fyra utvecklingsmål bedöms alla vara helt uppfyllda för året 2021. Inga kritiska kvalitetsfaktorer har redovisats i nämndens verksamhetsberättelse.

Bedömning

Vi bedömer att kultur- och fritidsnämndens mål är i linje med de kommunövergripande målen och satsningarna. Vi bedömer vidare att måluppfyllelsen är tillfredsställande.

3.3.2 Ekonomi

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett överskott på 4,4 mnkr för 2021. Överskottet beror främst på:

- Lägre kostnader än budgeterat för bidrag, personal, arrangemang, kompetensutveckling och övrig förbrukning. Den största orsaken till detta är på grund av restriktioner för pandemin.
- Överskott för investeringsprojekt med 7,8 miljoner kronor.

Utifrån protokollgranskning kan vi konstatera att nämnden får en regelbunden uppföljning av ekonomin i förhållande till budget. Vid avvikelser har nämnden beslutat om åtgärder. Exempelvis visade prognosen per augusti ett beräknat underskott med 378 000 kronor som balanserades med åtgärder inom anläggning och lokaler för att komma i balans.

Bedömning

Vår bedömning är att kultur- och fritidsnämnden tillser en löpande uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat. Vidare bedömer vi att nämnden vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheten och dess kostnader till fastlagd budget.

3.3.3 Intern kontroll

Kultur- och fritidsnämndens intern kontrollplan 2021 beslutades 2020-12-08, § 82. Planen innehåller fem kontrollområden. Av granskad uppföljning av intern kontroll framgår att samtliga kontroller genomförts under 2021 inom områdena:

- **Hantering av allmänna handlingar**
- **Direktupphandling**
- **Bidragssystem**

I följande kontrollområde finns två kontroller varav en är genomförd och en är ej genomförd:

- **GDPR**

Inom följande kontrollområde bedöms kontrollen som ej genomförd:

- **Brevlåda för KoF**

Enligt protokollgranskning har internkontrollplanen för 2021 har arbetats fram utifrån en riskanalys samt sannolikhets- och konsekvensanalys som förvaltningen har gjort. Förvaltningen har sammanställt förslag till internkontrollplan och nämnden har fastställt internkontrollpunkterna. I nämndens verksamhetsberättelse framgår det att internkontrollen har genomförts enligt antagna riktlinjer med återrapportering och framtagning av ny internkontrollplan i samverkan med kultur- och fritidsnämndens politiker.

Bedömning

Vår övergripande bedömning är att kultur- och fritidsnämnden har ett system för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.

3.3.4 Övrigt

Kultur- och fritidsnämndens förvaltning behöver göra en driftkostnadsanalys inom simhall, anläggning och kansli i samband med att beslutade lokalinvesteringar verkställs 2023–2024.

En effektivisering/omprioritering behöver göras för att säkerställa såväl grunduppdraget inom föreningservice som ökade drift- och kapitalkostnader på anläggningssidan.

Integrationssamordning på biblioteket bekostas delvis med det statliga schablonbidraget från Migrationsverket. Summan täcker inte hela lönekostnaden för bibliotekets verksamhetsutvecklare. En ökning av personalkostnader om 300 000 kronor behöver planeras i budget 2023.

Nämnden förväntar sig ökad samverkan mellan förvaltningar för att förebygga ohälsa och utanförskap bland unga som en del av kommunens arbete med tidigare insatser.

3.4 Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar bland annat över individ- och familjeomsorgsverksamhet enligt socialtjänstlagen, lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och annan särskild lagstiftning. Inom nämndens ansvarsområde finns även familjerådgivning, budget- och skuldrådgivning, vårdnad och umgängesrätt, mottagande och utredningar avseende ensamkommande barn, flyktingar och andra skyddsbehövande. Nämnden har samordningsansvar för integrationsfrågor.

3.4.1 Målstyrning

Socialnämndens utvecklingsmål och måluppföljning redogörs i nedanstående tabell:

Utvecklingsmål/Kritisk kvalitetsfaktor	Måluppföljning
Delaktighet och inflytande	Ingen bedömning
Effektiv och rättssäker handläggning	 God kvalitetsnivå
Professionellt bemötande och tillgänglighet	Ingen bedömning
Individanpassade insatser	Ingen bedömning
Socialnämnden ska verka för att personer som står långt från arbetsmarknaden får en meningsfull sysselsättning	 Helt uppfyllt
Socialnämnden ska inom sitt verksamhetsområde bidra till att ge goda förutsättningar för integration i samhället	 Helt uppfyllt
Socialnämnden ska inom sitt ansvarsområde verka för ökad livskvalitet för barn och unga	 Helt uppfyllt
Av de personer som kommer i kontakt med socialtjänsten, inom socialnämndens ansvarsområde, ska andelen som upplever en god tillgänglighet, delaktighet och gott bemötande öka	Ingen bedömning har genomförts

God ekonomisk hushållning	 Mycket god kvalitetsnivå
Korreakta underlag för prognossäkerhet	 God kvalitetsnivå

Fyra av tio utvecklingsmål/kritiska kvalitetsfaktorer bedöms som uppfyllda under 2021. Bland dessa bedöms tre av fyra utvecklingsmål vara helt uppfyllda. En kritisk kvalitetsfaktor bedöms ha mycket god kvalitetsnivå.

Fyra utvecklingsmål/kritiska kvalitetsfaktorer har inte bedömts, däribland utvecklingsmålet [Av de personer som kommer i kontakt med socialtjänsten, inom socialnämndens ansvarsområde, ska andelen som upplever en god tillgänglighet, delaktighet och gott bemötande öka](#). I nämndens uppföljning av intern kontroll framgår det att brukarundersökningen inom IFO har inte genomförts under år 2021. Detta på grund av omfördelning av resurser i samband med pandemin och uppmärksammat behov av en kartläggning om hur brukarundersökningen ska genomföras. Förvaltningen har beslutat att genomföra brukarundersökningen vartannat år med start 2022. Brukarundersökningen kommer att arbetas vidare med, bland annat genom nämndens utvecklingsmål för 2022.

Bedömning

Vi bedömer att socialnämndens mål är i linje med kommunens grunduppdrag, service och lagstyrda verksamhet.

Vi bedömer att målpuppfyllelsen delvis är tillfredsställande.

3.4.2 Ekonomi

Socialnämnden redovisar ett överskott mot budget på 3,9 miljoner kronor för 2021. Överskottet vid bokslut 2021 beror främst på lägre kostnader för försörjningsstöd än vad prognosen vid delårsrapporten i mars visade, enligt verksamhetsberättelsen.

Nämnden har tilldelats ökad budgetram om 9,8 miljoner kronor tillfälligt för 2021. Ökningen var dels bidrag för slutförande av ett digitaliseringsprojekt, e-tjänst, med 532 000 kronor. Dels 9,3 miljoner kronor för kostnader som finns inom köpt verksamhet och bidrag, placeringar barn och vuxna samt försörjningsstöd. Dessa verksamheter var underfinansierade sedan beslut om budgetram 2020.

Nämnden bedömer att effektiviseringar i form av neddragningar av verksamhet inom socialnämndens ansvarsområde är möjliga i första hand i de frivilliga verksamheterna som arbetar med förebyggande insatser. Nettoeffekten av sådana åtgärder är svårberäknad då neddragningar i de verksamheterna riskerar att, utöver försämrat stöd för medborgarna, med stor sannolikhet medföra ökade kostnader i de obligatoriska verksamheterna och därmed inte utgöra någon faktisk effektivisering.

Utifrån protokollgranskning kan vi konstatera att nämnden får en regelbunden uppföljning av ekonomin i förhållande till budget. Vid delårsuppföljningen per mars 2021 var prognostiserat underskott mot budget 9,3 miljoner kronor. Förvaltningen såg inga andra åtgärder än de som socialnämnden sedan tidigare beslutat att inte genomföra, och bad därför nämnden föreslå inriktning på vilka ytterligare åtgärder som nämnden ville att förvaltningen skulle ta. Socialnämnden tog då beslut om att begära av kommunfullmäktige om en utökad budgetram, vilket godkändes av kommunstyrelsen 2021-09-13 § 225 och kommunfullmäktige 2021-09-27 § 112.

Bedömning

Vår bedömning är att nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat.

Vi konstaterar att socialnämnden tog beslut om att begära utökad budgetram av kommunfullmäktige vid prognostiserat underskott, och att nämnden vid årsbokslutet redovisade ett överskott. Därför bedömer vi att nämnden har vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheten och dess kostnader till fastlagd budget.

3.4.3 Intern kontroll

Socialnämnden beslutade om en internkontrollplan 2021 vid sammanträdet 2020-12-09, § 71. Inför 2021 har nämnden genom riskanalys identifierat fem processer som bedöms som kritiska och/eller med stora konsekvenser för målgrupperna inom nämndens ansvarsområde:

- Dokumentation genomförande
- Avvikelsehantering
- Dokumentation
- Rättssäker handläggning
- Handläggning

Den interna kontrollen har utförts enligt plan i 4 av 5 kontrollmoment. Inom processen **Handläggning** har brukarundersökningen inom IFO inte genomförts under år 2021. Kontrollen ska inrymmas inom nämndens internkontrollplan 2022.

Bedömning

Vår övergripande bedömning är att nämnden säkerställt en struktur för intern styrning och kontroll avseende verksamheten.

3.4.4 Övrigt

Socialnämndens verksamheter har märkt av den ökande sociala oron framförallt i form av en markant ökning av orosanmälningar för barn och unga. Samma mönster finns i övriga länet och befaras fortsätta under 2022. Fler insatser både på hemmaplan och i form av placeringar kommer att medföra ökade kostnader inom verksamheten för barn och unga och deras familjer.

Nämnden bedömer det som en stor utmaning inför 2022 att få nämndens verksamhet att rymmas i tilldelad budgetram, då det tilläggsanslag som beviljades för 2021 var av engångskaraktär för att kompensera underbudgetering sedan 2020.

3.5 Tekniska nämnden

Tekniska nämnden lades ner vid årets slut, när en ny politisk organisation trädde i kraft den 1 januari 2022.

Tekniska nämnden ansvarade under 2021 för kommunens tekniska verksamhet. Det omfattar bland annat väg- och gatuhållning, parkeringsövervakning, upplåtelse av offentlig plats, hantera bidrag till enskilda vägar, samt förvaltning och nyanläggning av

parker, lekplatser, grönytor, skogar och andra allmänna platser. Nämnden ansvarade även för kommunens åtaganden enligt trafikförordningen.

3.5.1 Målstyrning

Nämndens utvecklingsmål och måluppföljning redogörs i nedanstående tabell:

Utvecklingsmål/Kritisk kvalitetsfaktor	Måluppföljning
Gator, vägar, och gång- och cykelvägar ska vara i farbart skick	 Mycket god kvalitetsnivå
En trygg och säker trafikmiljö, god framkomlighet	 God kvalitetsnivå
Väl fungerande avfallshantering	 Mycket god kvalitetsnivå
Väl fungerande vatten- och avloppstjänster	 Mycket god kvalitetsnivå
Genomföra övergång till nya förvaltningen för Samhällsbyggnad	 Helt uppfyllt
Aktivt delta i samverkansarbetet med Sigtuna, Knivsta och Upplands Bro	 Helt uppfyllt
Genomföra plan för VA-försörjningen till Skokloster	 Helt uppfyllt
Gott medarbetarengagemang	 Mycket god kvalitetsnivå
God personalhälsa	Ingen bedömning
En ekonomi i balans	 Mycket god kvalitetsnivå

I uppföljningen av kvalitet och mål bedömer nämnden åtta av tio mål som helt uppfyllda/av mycket god kvalitetsnivå.

Nämnden har inte bedömt den kritiska kvalitetsfaktorn [God personalhälsa](#) då inga tillförlitliga data finns att tillgå för totalen.

Den kritiska kvalitetsfaktorn [En trygg och säker trafikmiljö, god framkomlighet](#) har bedömts ha en god kvalitetsnivå. Olycksstatistiken från Transportstyrelsen visar att det under år 2021 skedde 63 stycken olyckor på vägar och gång- och cykelvägar i Håbo kommun, vilket är en ökning sedan 2019 och 2020.

Bedömning

Vi bedömer att tekniska nämndens mål är i linje med kommunens grunduppdrag, service och lagstyrda verksamhet. Vi bedömer vidare att måluppfyllelsen är tillfredsställande.

3.5.2 Ekonomi

Tekniska nämndens verksamheter redovisar ett överskott på 2 miljoner kronor.

För de skattefinansierade verksamheterna redovisas ett överskott på 2,5 miljoner kronor. De taxefinansierade verksamheterna VA och avfall redovisar ett lägre uttag från VA-respektive avfallsfonden än budgeterat med totalt 780 000 kronor.

Enligt nämnden beror överskottet främst på:

- Lägre kapitalkostnader med 1,5 miljoner kronor till följd av att exploateringsprojekt inte har färdigställts i planerad takt.
- Investering i utflytt av gatubelysningscentraler och utbyte till LED samt andra investeringar i upprustning av gatubelysningsanläggningen. Utfallet för energi- och reparationskostnader har kunnat sänkas med cirka 1,7 miljoner kronor.

Bedömning

Vår bedömning är att nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat. Vidare bedömer vi att nämnden vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheten och dess kostnader till fastlagd budget.

3.5.3 Intern kontroll

Tekniska nämnden beslutade om internkontrollplanen för 2021 vid sammanträdet 2021-02-23, § 18. För år 2021 har Tekniska nämnden identifierat fyra risker inom tre olika processer att följa upp i nämndens internkontrollplan. Enligt granskade protokoll har planen tagits fram i dialog med tekniska nämndens presidium.

Vid uppföljningen av intern kontroll i nämndens verksamhetsberättelse bedömde nämnden samtliga kontroller som genomförda för 2021.

Tekniska nämnden har vid uppföljning av internkontrollen för verksamheterna gata/park, avfall och VA konstaterat att:

- Politiska uppdrag som är ofullständiga eller oklara återremitteras till nämnd för att säkerställa att uppdrag slutförs inom rimlig tid.
- Uppföljning och kontroll av entreprenörsavtal görs av avdelningarna för att säkerställa att leverans sker enligt avtal.
- Utbildning av certifierade beställare pågår, det är ett viktigt steg för att inte avropa eller köpa in något på ett felaktigt sätt.

Bedömning

Vår övergripande bedömning är att nämnden säkerställt en struktur för intern styrning och kontroll avseende verksamheten.

3.5.4 Övrigt

Politiska beslut togs under 2021 angående politisk organisation och förvaltningsorganisation. Samhällsbyggnadsförvaltningen startade enligt beslutet 1 september, medan den politiska organisationen träder i kraft den 1 januari 2022. Det innebär att tekniska nämnden lades ner vid årets slut.

Tekniska förvaltning har under året slagits samman med bygg- och miljöförvaltningen, plan- och exploateringsavdelningen samt näringslivsenheten och bildat samhällsbyggnadsförvaltningen från 1 september. Under 2022 förväntas ett nytt arbetssätt leda till en tydligare gemensam samhällsbyggnadsprocess där alla verksamheter involveras i alla skeden. För att stärka kvalitén i den nya förvaltningen behöver nya tjänster tillsättas, till exempel en lokalförsörjningsstrateg, jurist och exploateringsekonom. Det kommer att innebära en kostnad för förvaltningen, men det kommer att resultera i ökade intäkter och minskade kostnader för kommunen som helhet.

3.6 Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden har kommunens hälso- och sjukvårdsansvar som vårdgivare enligt hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden har bland annat till uppgift att inom kommunen svara för omsorg om äldre- och funktionsnedsatta enligt socialtjänstlagen (SoL) och omfattande särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor. Nämnden ansvarar även för hemtjänst, hemsjukvård, dagverksamhet till äldre och personer med funktionsnedsättningar, stöd och insatser till personer med funktionsnedsättning enligt lagen om stöd och servicetill vissa funktionshindrade (LSS).

3.6.1 Målstyrning

Nämndens utvecklingsmål och måluppföljningen redogörs i nedanstående tabell:

Utvecklingsmål	Måluppföljning
Nämnden ska utveckla arbetet med att bryta social isolering och utveckla arenor för att underlätta för nämndens målgrupper att inkluderas i sociala sammanhang	◆ Delvis uppfyllt
Nämnden ska säkra målgruppernas inflytande på verksamhetsnivå	◆ Delvis uppfyllt
Nämndens ska säkerställa att det finns rätt kompetens inom nämndens verksamheter	◆ Delvis uppfyllt

Samtliga tre utvecklingsmål anses vara delvis uppfyllt. Nämnden bedömer att utvecklingsarbetet kommer att behöva fortskrida även under år 2022.

Vård- och omsorgsnämnden har inte bedömt något av nämndens kritiska kvalitetsfaktorer, då de brukarundersökningar som utgör grunden för kvalitetsmått inte har genomförts under året. Brukarundersökningen inom äldreomsorg har på nationell nivå försenats, och inom socialpsykiatri och LSS har det inte varit genomförbart på grund av pandemin.

Bedömning

Vi bedömer att vård- och omsorgsnämndens mål är i linje med kommunens grunduppdrag, service och lagstyrda verksamhet. Vi bedömer vidare att måluppfyllelsen delvis är tillfredsställande.

3.6.2 Ekonomi

Vård- och omsorgsnämnden redovisar ett överskott på cirka 9,2 miljoner kronor jämfört med budget. Det redovisade överskottet är en effekt av flera faktorer, där vissa av faktorerna är av engångskaraktär kopplade till effekter av den pågående pandemin och statsbidragen. Överskottet beror bland annat på att:

- Kommunfullmäktige beslutade, utifrån det generella statsbidraget *Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer*, att tilldela vård- och omsorgsnämnden en för år 2021 tillfälligt utökad budgetram med cirka 7,5 miljoner kronor.
- Covid-19 har medfört överskott i verksamheter som inte kunnat bedrivas på grund av smittorisk.
- En del volymer inte motsvarat budgeterad nivå.
- Staten har ersatt sjuklöner till följd av onormalt hög sjukfrånvaro.

Covid-19 har också medfört underskott i vissa verksamheter. En stor del av nämndens merkostnader orsakade av covid-19 inom området äldreomsorg har rymts inom den tilldelade tilläggsbudgeten.

Vård- och omsorgsnämnden får en regelbunden rapportering och uppföljning av ekonomin i förhållande till budget. Utifrån genomförd protokollgranskning kan vi konstatera att nämnden vid prognostiserat underskott beslutat att ge förvaltningen i uppdrag att redovisa förslag på åtgärder till delårsuppföljningen per augusti.

Bedömning

Vår bedömning är att vård- och omsorgsnämnden tillser en löpande uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi och resultat. Vidare bedömer vi att nämnden vidtagit tillräckliga åtgärder för att anpassa verksamheten och dess kostnader till fastlagd budget för 2021 samt att överskottet sammantaget är effekter av covid-19.

3.6.3 Intern kontroll

Vård- och omsorgsnämnden beslutade om en intern kontrollplan 2020-12-08, § 100. Nämnden har genom riskanalys identifierat tre processer som bedöms som kritiska och/eller med stora konsekvenser för målgrupperna inom nämndens ansvarsområde.

De tre processer som har hanteras inom internkontrollplanen för år 2021 var:

- Dokumentation
- Avvikelsehantering
- Genomförande

Enligt uppföljningen av internkontroll i nämndens verksamhetsplan har tre av fyra kontrollmoment genomförts.

Kontrollen av *brukares upplevelse i kontakten med socialtjänsten* inom processen *Genomförande* har inte genomförts enligt plan under år 2021, med anledning av att brukarundersökningarna inte kunnat genomföras på grund av pandemin. Som åtgärd ska kontrollen ingå i nämndens plan för intern kontroll 2022.

Bedömning

Vår övergripande bedömning är att nämnden säkerställt en struktur för intern styrning och kontroll avseende verksamheten.

3.6.4 Övrigt

Även om pandemin covid-19 förändras och inte längre klassificeras som en samhällsfarlig sjukdom kommer fortsatt vård- och omsorg att påverkas. Anvisningar från folkhälsomyndigheten och smittskydd kommer att påverka verksamheterna även kommande år. Det visar sig i form av ändrade rutiner och krav på nya arbetssätt och anpassningar av lokaler, och påverkar personalkostnaderna inom nämndens område. Inga statsbidrag har ännu aviserats för att kompensera kommunerna för dessa kostnader.

Nämnden har en vård- och omsorgsskuld att hantera kommande år, som en effekt av uteblivna eller reducerade insatser under pandemin. Detta kommer med stor sannolikhet att medföra ökande belastning på kort sikt.

Den demografiska utvecklingen, där gruppen 80 år eller äldre beräknas fördubblas fram till år 2030, innebär stora utmaningar. Även inom LSS-området ser förvaltningen en ökande efterfrågan. Volymökningarna medför stora investeringsbehov och ökade driftskostnader.

3.7 Lönenämnden

Håbo kommun ingår tillsammans med Salem och Trosa kommuner, från och med den 1 januari 2020, i en gemensam lönenämnd. Håbo och Trosa kommuner har ingått i denna gemensamma lönenämnd sedan 1 november 2005. Syftet med nämnden är att samverka kring löneadministrationen.

Håbo kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i Håbo kommuns organisation. Utöver vad som följer av lag gäller reglementet, samt ett mellan kommunerna ingånget samverkansavtal för den gemensamma nämnden. Enligt avstämningar är samverkan mellan löneenhet och respektive kommun god.

3.7.1 Målstyrning

Vi konstaterar att lönenämnden inte har fastställt mål för nämndens verksamhet.

Bedömning

Vi bedömer att lönenämnden inte har några fastställda mål och att vi därför inte kan bedöma nämndens målpuppfyllelse.

3.7.2 Ekonomi

Lönenämnden redovisar ett underskott mot budget för helåret 2021 på 715 tkr.

Kostnadsavvikelsen för 2021 beror till största del av ökade personalkostnader och konsultkostnader gentemot löneleverantören. Under 2021 har två medarbetare avslutat sina anställningar inom löneenheten med bl.a. utökade lönekostnader som följd.

I början av 2021 nyttjades en timavlönad medarbetare under perioden 1 januari – 31 mars, motsvarande 40 % av en heltid. Från och med augusti 2021 har lönenämnden även utökat med ytterligare en heltid för att utöka stödet gentemot chefer som sällan

lägger scheman. Utökningen var en effekt av att lönenämnden tog in uppgiften att utföra vissa arbetsuppgifter åt chefer som är så kallade "sällan användare" kopplat till schemaläggning. Den utökade heltiden är en visstidsanställning till och med 31 maj 2022

Nämndens bokslut 2021 visar en avvikande kostnad motsvarande 132: - per lönespecifikation jämfört med budgeterat nyckeltal som är fastställt till 120: - per lönespecifikation. Detta är enligt avstämningar en utmaning framöver.

Enligt avstämningar ansvarar varje kommun för den ekonomiska uppföljningen av sin del i lönenämnden. En ekonomisk uppföljning ska enligt reglementet, till respektive kommunfullmäktige i de samverkande kommunerna, ske i samband med årsredovisningen. Uppföljningen ska innehålla en rapport om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är. Utifrån protokollgranskning kan vi konstatera att nämnden tagit emot information om verksamhetsanalys och ekonomiuppföljning under 2020 samt 2021. Vi konstaterar att lönenämnden haft två sammanträden under 2021 i juni och november.

Bedömning

Vi bedömer det som positivt att lönenämnden tar emot information om hur verksamheten utvecklas och uppföljning av ekonomin vid sina sammanträden. Vidare bedömer vi det som positivt att nämnden har haft fler än ett sammanträde under 2021.

3.7.3 Intern kontroll

Den gemensamma lönenämnden har inte fastställt en internkontrollplan för 2021, men beslutade vid sammanträdet 2021-11-30 § 2 om en internkontrollplan för 2022 som löneenheten kommer arbeta utifrån under kommande år. För att respektive kommun ska kunna nå målet om att rätt person får rätt lön i rätt tid kommer följande kontroller att genomföras löpande under 2022, enligt lönenämndens verksamhetsplan och budget 2021–2022:

- Antal löneskulder per månad och kommun samt den totala löneskuldssumman
- Antal oattesterade poster per månad och kommun
- Antal manuella korrigeringar och extra utbetalningar per månad och kommun

Lönenämnden planerar att sammanträda i mars och oktober 2022. Vid marssammanträdet planeras en redovisning av den interna kontrollen för årets första månader, och vid oktobersammanträdet planeras en till uppföljning av internkontrollplanen.

Bedömning

Vi bedömer det som positivt att lönenämnden har beslutat om en internkontrollplan för 2022 under året. Vår övergripande bedömning är att nämnden inte har säkerställt en struktur för intern styrning och kontroll avseende verksamheten för 2021.

3.7.4 Övrigt

Nytt lönesystem

Uppgraderingen av lönesystemet har inneburit stora utmaningar för det operativa lönearbetet under hela 2020 och 2021. Både verksamheter och löneenhetens medarbetare har behövt lära sig ett nytt system under pågående verksamhet där framförallt skola,

förskola och viss teknisk verksamhet haft utmaningar med att hitta rätt med schema och bemanning. Under 2021 har löneenheten Håbo kommuns IT-enhet haft löpande planerade och strukturerade möten med leverantören, för att säkerställa lönesystemets funktionalitet efter uppgraderingen. Leverantörmöten mellan löneenheten, Håbo kommuns IT-enhet samt leverantören planeras att fortsätta även under 2022.

Utbildningar i det nya systemet har anordnats både internt inom löneenheten och till chefer, superanvändare och HR. Tre utbildningsinsatser har ägt rum internt, varav två utbildningar för nyanställda och en fördjupande utbildning avseende vissa delar av systemet. Från och med mars 2021 anordnar löneenheten även två månatliga utbildningar för chefer och schemaadministratörer ute i de tre kommunerna. Utbildningarna hålls digitalt och består av en grundläggande och en mer avancerad utbildning gällande lönehantering och systemet. En systemförvaltare på löneenheten har nu ett extra ansvar för driften av systemet. Det finns även en systemadministratör för självservice som bl.a. stöttar löneadministratörer vid problem och frågeställningar.

Mer info kring detta finns i dokumentet *Verksamhetsplan och budget 2021–2022* från 2021-11-25.

Styrdokument

Enligt avstämningar finns inte någon fastställd rutin eller riktlinje för hur lönenämnden ska styra, kontrollera och följa upp sin verksamhet. Gällande reglemente är från 2005. Löneenheten och de tre kommunerna i lönesamverkan har dock påbörjat ett arbete gällande framtagning av nytt reglemente och delegationsordning för att tydliggöra beslutsfattandet och ansvaret mellan respektive kommuns pensionsmyndighet och lönenämnden. Arbetet med en reviderad version av nämndens reglemente planeras slutföras under 2022 genom beredning via respektive kommuns kommunfullmäktige.

Vi konstaterar att lönenämnden saknas som nämnd på Håbo kommuns hemsida, och att nämndens protokoll och organisationsschema därför saknas från hemsidan.

Vidare konstaterar vi att lönenämnden sedan 2020 års grundläggande granskning har tagit fram dokumentet *Verksamhetsplan och budget 2021–2022* från 2021-11-25. Dokumentet innehåller bland annat nyckeltal och budet för 2022 och planerade aktiviteter för 2022, men även redovisning av avvikelser för 2021 och uppföljning av planerade aktiviteter under 2021. Löneenheten ingår i HR och löns verksamhetsberättelse 2021.

KPMG AB

Micaela Hedin

Micaela Hedin
Kundansvarig

Anna Hammarsten

Anna Hammarsten
Verksamhetsrevisor

Rebecca Olsson

Rebecca Olsson
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.